

SAANA JA MALLA METLAN HOIDOSSA

Mallan luonnonpuiston, Saanan luonnonsuojelualueen, Saanan lehtojensuojelualueen ja Kilpisjärven tutkimusalueen hoidosta vastaa Metsäntutkimuslaitos (Metla). Tutkimuskäytön lisäksi alueet palvelevat retkeilyä ja luontaiselinkeinoja.

Metsäntutkimuslaitoksen tehtävänä on tuottaa tietoa kestävästä metsänhoidosta, maamme metsävaroista, metsien terveydestä sekä metsien eri käyttömuodoista. Työssä tarvitaan myös maastokoealueita.

Asko Kaikusalo

Metlalla on tutkimustoimintaansa varten alueita eri puolilla Suomea. Saana on yksi näistä tutkimukselle tärkeistä alueista.

KÄSIVARREN LAPPI ON TUTKIMUKSELLISESTI AINUTLAATUINEN

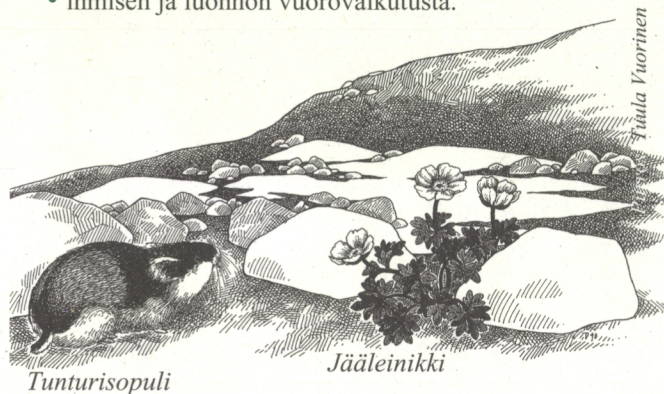
Käsivarren suurtunturit ovat ainutlaatuiset Suomen Lappissa. Maantieteellisesti ne ovat osa Skandian vuoristo eli samaa vuoristoa kuin Norjan mahtavat tunturit. Nykyiseen muotoonsa suhteellisen nuoret tunturit ovat kehittyneet 400–600 miljoonaa vuotta sitten. Korkeimmat huiput kohoavat yli 1000 metriä merenpinnasta ja yli 500 metriä Kilpisjärvestä.

Mahtavien tuntureiden lisäksi Kilpisjärveä luonnehtivat tunturikoivikot ja Suomen rikkain tunturikasvisto. Kasviston rikkaus johtuu ennen kaikkea kalkkikallio-perästä sekä Jäämeren aiheuttamasta mereisyydestä.

Kilpisjärven ainutlaatuista ympäristöä käyttävät tutkimuksissaan niin Metlan kuin eri yliopistojen tutkijat. Lisäksi alueella vieraillee lukuisia tutkijoita ulkomailta.

Kilpisjärvellä tutkitaan:

- metsänrajametsien ekologiaa
- pikkunisäkäs-, hyönteis- ja lintupopulaatioita
- ilmastomuutosten vaikutuksia
- männyn ja koivun alkuperiä
- petoeläinten esiintymistä ja merkitystä
- kasvitieteellisiä peruskysymyksiä
- tunturivesiä sekä
- ihmisen ja luonnon vuorovaikutusta.

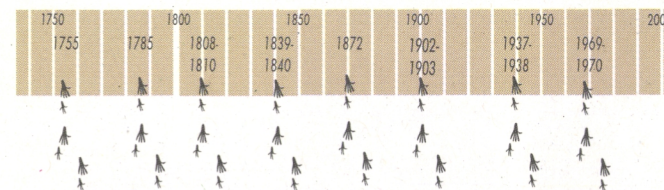

Tunturisopuli

Jääleinnikki

Tuula Vuorinen

Sopulien seuraavaa vaellusta odotetaan

Kilpisjärvi tunnetaan myyrätutkimuksista, jotka professori Olavi Kalela aloitti heti toisen maailmansodan jälkeen. Mallan ja Saanan rinteillä on syntynyt maailman pisin myyrien kannanvaihteluista kertova käyrä.

Erityisen kiehtovan haasteen myyrätutkijoille tarjoavat tunturisopulit ja niiden massaesiintymiset. Eläimet saattavat elää suurtuntureiden kätköissä jopa vuosikymmeniä, minkä jälkeen ne voimallisesti runsastuttuaan vaeltavat uusien elinalueiden toivossa Metsä-Lappiin ja aina napapiirille asti.

YHTEYDET KILPISJÄRVELLE

Yksi postiautovuoro kulkee Rovaniemeltä Kilpisjärvelle joka päivä. Samoin Kilpisjärveltä lähtee yksi postiautovuoro Rovaniemelle päivittäin. Lähin lentokenttä on Hetassa, josta kulkee lentotaksi Kilpisjärvelle. Lisätietoja saa Siilastuvan opastuspisteestä, puh. (016) 537 741 ja Tunturi-Lapin luontokeskuksesta, puh. (016) 533 056. Kilpisjärvellä sijaitseva Siilastupa on avoinna huhtikuusta syyskuun loppuun ja Hetassa sijaitseva luontokeskus koko vuoden. Molemmat palvelevat myös Yliperän retkeilyyn liittyvissä asioissa.

LISÄTIETOJA:

METSÄNTUTKIMUSLAITOS

- Kilpisjärven toimipaikka
99490 Kilpisjärvi
Puh. (016) 537 715
- Kolarin tutkimusasema
95900 Kolari
Puh. (016) 561 401, Fax (016) 561 904

Metla/RO/SSal&RPik/1085/1998; kannen valokuva Asko Kaikusalo

METLA

METSÄNTUTKIMUSLAITOS

MALLA JA SAANA

SVENSKA ENGLISH SUOMI

MALLAN LUONNONPUISTO

Malla rauhoitettiin ennen Suomen itsenäistymistä v. 1916. Luonnonpuisto siitä tuli 1938, jolloin Suomeen perustettiin ensimmäiset luonnonsuojelualueet. Toisen maailmansodan aikana Mallan suojelu sai väistyä; sinne rakennettiin sekä korsuja että huoltoteitä.

Mallalla kasvavat Suomen Lapin huomattavimmat kasviharvinaisuudet: lapinalppiruusu, jääleinikki, tunturikallioinen ja arnikki. Alpiinisilla tunturiniityillä ja tunturikoivikkojen verhoamissa lehdossa rehevyys on Ahvenanmaan lehtojen kaltainen. Tämä johtuu Mallan kallioperästä, joka muodostuu helposti rapautuvista liuskeista ja dolomiitista. Paljakan lumi-laikkujen sulaminen jatkuu läpi kesän ja takaa kosteuden suojaisten rotkojen kasveille.

Mallan luonnonpuiston erikoisuuksiin kuuluvat myös tunturipurojen putoukset, joista kuuluisin on retkipolun varressa monimetrisinä portaina kuohuva Kitsiputous. Kitsiputoukselta polku kulkee kohti kolmen valtakunnan rajapyykkiä. Rajapyykiltä vaellusreitit jatkuvat Norjan ja Ruotsin suurtuntureille.

Kilpisjärven kylän ensimmäinen rakennus, Siilastupa, toimi pitkään seudun ainoana majatalona. Tupaa isännöi Viikin perhe.

Urho Viikin albumi

Asko Kaikusalo

Liikkuminen Mallan luonnonpuistossa

Mallan luonnonpuisto on perustettu tieteellistä tutkimusta ja luonnonsuojelua varten. Liikkuminen lumettomana aikana muualla kuin reiteillä edellyttää kirjallista tutkimuslupaa, jota haetaan Metsätutkimuslaitokselta. Talvisin alueella saa hiihtää vapaasti.

Alueen luonnontilaisen kehityksen turvaamiseksi seuraavat toiminnot on kielletty:

Hiihtäjä voi kulkea Mallalla omia latujaan.

- moottoriajoneuvojen käyttö
- kivien ja kasvien keräily
- sienestys ja marjastus
- metsästys ja kalastus
- leiriytyminen
- avotulen teko ja
- luonnon roskaaminen.

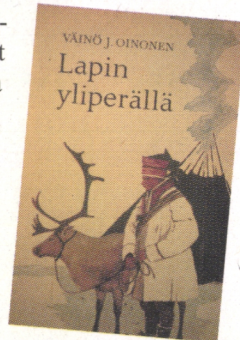
KILPISJÄRVEN MAHTAVA SAANA...

Jylhä Saana on lakiosiltaan karu, mutta ylärinteen kalkin-suosijakasvien ansiosta paratiisi erälle harvinaisille perhosille. Näiden seikkojen vuoksi tunturin länsilaita rauhoitettiin 1988. Saanan luonnonsuojelualueen alapuolella oleva koivikko on suojeltu lehtojensuojelualueena.

Saanan luonnonsuojelualueella liikkuminen on kielletty 15.5.–1.9. Siitä huolimatta retkeilijät voivat kiertää tunturia merkittyä polkua pitkin ja kivuta huipulle pohjoispuolen rinteitä vapaasti.

YLIPERÄN ASUKKAITA

Lapin yliperä on vanhaa porosaameilaisten asuinalueita, jossa perinteiset elinkeinot ja tavat ovat yhä tärkeä osa ihmisten arkea. Alueen omaleimaisuus on kautta aikain kiehtonut niin tutkijoita, valokuvaajia kuin kirjailijoita. Kirjallisuudessa yliperää on kuvattu ainakin vuodesta 1799 lähtien. Tämän vuosisadan merkittävimpiä alueen kuvaajia ovat olleet Yrjö Kokko, Samuli Paulaharju ja Väinö J. Oinonen.

KARTTAMERKIT:

- Luontotupa
- Kauppa
- Huoltoasema
- Yleisöpuhelin
- Majoitusmahdollisuus
- Autiotupa
- Laavu
- Kalastuspaikka
- Tulli

OHJEITA RETKEILIJÄLLE:

- kartta ja kompassi mukaan
- kulje merkityillä reiteillä
- älä yliarvioi taitojasi
- sää voi muuttua nopeasti
- kunnollinen retkivarustus

- Luontopolku
- Kesäreitti
- Talvireitti
- Kesä- ja talvireitti
- Moottorikelkkareitti